

65
ET

FACTS

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

ISSN 1725-7026

Sinu õigused ohutule ja tervislikule tööle. Nõuanded noortele

Kui sa satud töö juures õnnetusse või kahjustad oma tervist, pead sa tagajärgede käes võib-olla kogu elu kannatama ning see on tõsine probleem. Käesolev teabeleht annab teavet sinu õiguste ja kohustuste kohta. Olemas on ka eraldi teabeleht ohtude kohta, mida tuleks vältida.

Milles seisneb probleem?

Euroopa statistika kohaselt on 18–24aastaste noorte tööõnnetuste risk 50% kõrgem kui teistes vanusekategoriates. Sajad tuhanded noored kogu Euroopas kannatavad igal aastal tööga seotud vigastuste ja halva tervise pärast. Mõni kaotab traagilises õnnetuses isegi elu ja mõni hukub juba oma esimesel tööpäeval. Tööga seotud haigused ja terviseprobleemid, nagu vähk, seljavaevused ja kuulmise kaotus, arenevad välja tasapisi ja pika aja jooksul. Enamik neist õnnetustest on tegelikult ennetatavad.

Noor inimene võib tööd alustades olla riskile rohkem avatud, sest ta on füüsiliselt või vaimselt veel ebaküps, ning alaealistele on teatud ohtlikud tööd seadusega keelatud.

Lisaks on töö ja töökoht noorele inimesele alles võõrad, tal puudub kogemus ning ta ei tea, millised terviseriskid ja ohutegurid võivad töökohas esineda, mida peaks selles suhtes ette võtma tööandja ja mida ta ise. Oskus tuvastada tööga seotud võimalikke ohte nõuab kainet mõtlemist, kuid ka olukorra jälgimist, koolitust ja kogemust. Noore inimesena on sul õigus väljendada kahtlust asjade suhtes, mis tunduvad olevat ohtlikud, kuid tihti tunnevad noored end liiga ebakindlalt, et häält tõsta, või lepivad olukorraga, sest tahavad tõestada tööandjale ja töökaaslastele, et nad on tööle pühendunud ega karda.

Mitte lihtsalt statistika

17aastane tüdruk kaotas koolivaheajal pagaritööstuses töötades oma sõrmeotsa. Ta oli jõudnud töötada ainult ühe tunni, kui ta käsi masinasse kinni jäi. See, et kaitseseadis on rikkis, oli küll teada, kuid selle parandamist polnud ette nähtud. Tütarlast ei olnud korralikult õpetatud masinat kasutama ja tema juhendaja ei teadnud, et tüdruk seda masinat kasutas.

18aastane noormees suri ehitusplatsil saadud vigastustesse, kui kraana pillas viie meetri kõrguselt tema peale 750 kg raskuse. Noortele töötajatele poldud tööülesandeid täpselt kätte näidatud ega kohast väljaõpet antud ning ettevõtte oli vajalike ohutusnõuete täitmisel hooletu.

Olulised asjad

Tööohutus ja -tervishoid ei tähenda hulka mõttetuid ja igavaid reegleid. See on hoolitsemine sinu ohutuse ja tervise eest nüüd ja ka tulevikku silmas pidades, et sa saaksid elust täiel määral rõõmu tunda. Tööl käimine ei tohiks tähendada riskimist oma elu või tervisega.

Lisaks enda turvalisuse eest hoolitsemisele on vaja teada, kuidas töötada nii, et sa kaastöötajaid ohtu ei seaks. Mõtle, mis tunne sul oleks, kui midagi juhtuks mõne teise töötajaga sinu tegevuse tõttu, isegi kui selles poleks otseselt sinu süüd.

Seepärast ongi vaja teada tööohutusest ja töötervishoiust, sellest, mida tööandja peab sinu kaitsmiseks tegema, mida sa ise pead tegema ja millised õigused sul on.

Ülemus vastutab sinu ohutuse eest

Igal tööandjal on juriidiline ja moraalne kohustus sind kaitsta. Nad peavad tuvastama töökohas tervist ja turvalisust ohustavad tegurid, hindama riske ja võtma ennetusmeetmeid. Ohutegur on igasugune asjaolu, mis võib põhjustada haigust või vigastust. Risk on selle juhtumise tõenäosus. Enamik õnnetusi on seotud puudusega kas riski hindamises või riski ohjamiseks võetud abinõudes. Probleemseteks teguriteks on muuhulgas müra, kemikaalide käitlemine, tõstmine, juhtmete vedamine, päev läbi arvuti taga istumine ning isegi ülemuse või kaastöötajate poolne kiusamine. Tööandjad on kohustatud kindlustama mõjusama kaitse teatud töötajarühmadele, sealhulgas noortele, kes on riskidele eriti altid. Tööandjad peavad näiteks tagama sulle jõukohase töö ja jälgima, et sind kohaselt juhendatakse.

Lisakaitse alaealistele

Kui oled alaealine (alla 18aastane), kehtivad sinu kohta erilised kaitseenõuded. Täpsemalt öeldes ei tohi sa töötada alal:

- mis pole sulle füüsiliselt ega psühholoogiliselt jõukohane;
- kus sa puutud kokku mürgiste ainetega;
- kus sa puutud kokku kahjuliku kiirgusega;
- mis on seotud tervisele ohtliku äärmusliku temperatuuriga, müra või vibratsiooniga;
- kus sa võiksid puuduliku kogemuse, väljaõppe või ohutusele tähelepanu pööramata jätmise tõttu põhjustada õnnetusi.

See ei kehti juhul, kui sa oled koolikohustuse lõppemise alammäärast vanem, töötamine on vajalik kutsealaseks ettevalmistuseks, sul on pädev juhendaja ja tööandja suudab tagada piisava kaitse.

Teabeleht „Noorte töötajate kaitsmine töökohal“ annab täpsemat teavet tööülesannete, vanuse- ja ajapiirangute kohta ning rangete piirangute kohta, mis kehtivad vastavalt vanusele siis, kui sa oled koolikohustuse lõppemise alammäärast noorem ja sul on lubatud töötada lühikese puhkuse ajal või pärast kooli. Täpsemad nõuded leiad oma riigi õigusaktidest.

Ole hakkaja – tea oma õigusi

Sul on õigus:

- teada, millised ohud töökohas esinevad; mida sa pead tegema, et ennast kaitsta; ning mida õnnetuse korral või hädaolukorras ette võtta;
- saada ohutusealast tasuta tööpetsiifilist teavet, juhiseid ja koolitust;
- saada tasuta vajalikke kaitsevahendeid;
- osaleda, esitades küsimusi, teatades ohtlikest tegevustest ja tingimustest ning arutades tööandjaga ohutuse küsimusi.

Kui sul tekib oma töö või määratud ülesande ohutuse mis tahes aspekti suhtes kahtlusi, on sul õigus ja kohustus teavitada sellest oma juhendajat. Viimase võimalusena on sul õigus ohtlikust tööst keelduda. Sa ei pea tegema midagi ohtlikku lihtsalt sellepärast, et ülemus käsib või et kõik teised töötajad seda teevad.

Ole hakkaja – käitu vastutustundlikult

Ohutus ei ole ainult tööandja mure ja töö ei ole mäng. Seaduse järgi oled sa kohustatud enda ja teiste eest hoolitsema ning tegema ohutuse ja tervishoiu nimel koostööd tööandjaga. Näiteks pead sa:

- järgima kõiki ohutusnõudeid, juhiseid ja õpetusi, ka masinate, seadmete, ohutus- või isikukaitsevahendite, näiteks kinnaste ja maskide kasutamisel ning
- teavitama oma juhendajat kõigest turvalisust või tervist ohustavatest teguritest.

Kust saada abi

- Räägi probleemist oma ülemusega.
- Räägi tööohutuse volinikuga või võimaluse korral ametiühingu esindajaga.
- Kui töökohas on olemas arst, meditsiiniõde või mõni muu töötervishoiutöötaja, räägi nendega. Ning pöördudes kaebusega perearsti poole, ütle arstile, millist tööd sa teed.
- Räägi oma vanematega.
- Kui sa veel õpid, räägi õpetajatega või teavita olukorrast töölevärbamise või praktika korraldajaid.
- Räägi mõne täiskasvanuga, keda sa usaldad.
- Vajaduse korral esita kaebus kohalikule tööohutuse ja töötervishoiu inspeksioonile.

Uuri täpsemalt: teavet noorte ja tööohutuse kohta leiab aadressilt <http://ew2006.osha.eu.int/>; teavet erinevate ohutegurite ja erinevates töökohtades esinevate riskide kohta leiab aadressilt <http://osha.eu.int/>; teavet saab ka oma riigi tööohutuse ja töötervishoiu asutustest ja kutseliitidelt.

Asjakohast lisateavet võib saada: <http://osh.sm.ee>

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

© Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuur. Paljudamine on lubatud allikale viitamisel. Printed in Belgium, 2006.

